

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Cyfarfod:	Pwyllgor Safonau
Dyddiad:	8 Mawrth 2017
Teitl yr adroddiad:	Cynghorau Tref a Chymuned - Gwefannau
Pwrpas yr adroddiad:	Diweddaru'r Pwyllgor Safonau ar pa gynghorau tref a chymuned sydd â gwefan ac os yw'r rhai hynny sydd heb bresenoldeb ar y wê yn bwriadu gwneud hynny ai peidio
Adroddiad gan:	Mared Wyn Yaxley Cyfreithiwr- Llywodraethiant Corfforaethol
Cyswilt:	Mared Wyn Yaxley; mwyys@ynysmon.gov.uk 01248 752566

1.0 Cefndir

- 1.1 Adroddwyd i'r Pwyllgor Safonau yn ei gyfarfod ar 16 Medi 2015 ei bod yn ofyniad statudol erbyn hyn i bob cyngor cymuned gael presenoldeb ar y wê a chyhoeddi gwybodaeth ar eu gwefannau. Mae'r gofyniad yma'n berthnasol i'r Pwyllgor Safonau oherwydd fod cwynion wedi'u gwneud mewn perthynas â thryloywder mewn cynghorau tref a chymuned, yn arbennig cynghorau cymuned bach sydd heb adnoddau digonol.
- 1.2 Penderfynodd y Pwyllgor y dylid gofyn am adroddiad er mwyn sefydlu pa gynghorau tref a chymuned sydd â gwefan ac os yw'r rhai hynny sydd heb bresenoldeb ar y we yn bwriadu gwneud hynny ai peidio.
- 1.3 Adroddwyd ymhellach ar y mater ar 9 Mawrth 2016.

2.0 Grant Datblygu Gwefannau

- 2.1 Dyrannwyd Cyllid gan Lywodraeth Cymru i gynghorau sir er mwyn iddynt gynnig grant o hyd at £500 yr un i gynghorau tref a chymuned, gan gynnwys y rhai hynny sydd â gwefan eisoes, i'w wario ar ddatblygu gwefannau. Pwrpas y grant oedd cynorthwyo cynghorau tref a chymuned i baratoi ar gyfer y Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013, sy'n cynnwys darpariaethau lle byddai'n ofynnol i bob cyngor cymuned gyhoeddi gwybodaeth ar wefan. Deallir fod yr arian yma yn parhau i fod ar gael.

3.0 Presenoldeb ar y Wê – Y Sefyllfa ym Mawrth 2016

- 3.1 Pan adroddwyd ar y mater hwn ym Mawrth 2016, nodwyd fod 32 o ymatebion wedi eu derbyn pan ofynnwyd i glerc pob cyngor tref a chymuned gadarnhau os oedd eu cynghorau unigol wedi sefydlu gwefannau yn unol â gofynion y Ddeddf Llywodraeth leol (Democratiaeth)(Cymru) 2013.

- 3.2 O'r 32, 'roedd 26 efo gwefannau; roedd 5 wrthi'n datblygu gwefannau ac 1 am drafod y mater yn eu cyfarfod nesaf.
- 3.3 O'r 8 cyngor nad oedd wedi ymateb, roedd 2 wedi cadarnhau yn flaenorol nad oedden nhw'n bwriadu sefydlu gwefannau ac 'roedd 6 cyngor yn bwriadu datblygu gwefannau.

4.0 Presenoldeb ar y Wê - Y Sefyllfa ym Mawrth 2017

- 4.1 Gweler **Atodiad 1** i'r adroddiad yma.
- 4.2 Mae'r cyfeiriadau sy'n ymddangos mewn coch yn gyfeiriadau rydym ni wedi eu darganfod ar y wê. Nid ydym wedi derbyn cadarnhâd gan y Clerc mai dyma safle wê cywir y Cyngor.

5.0 Diweddariad am y cymorth a roddir gan Un Llais Cymru

- 5.1 Yn y cyfarfod anffurfiol ar 08.12.2016, nodwyd y dylid cysylltu efo Un Llais Cymru er mwyn darganfod pa gymorth mae nhw'n ei gynnig i'r cyngorau cymuned i gydymffurfio efo'r gofyn statudol am wefan.
- 5.2 Anfonwyd ebost i gynrychiolydd o Un Llais Cymru. Mae'r ymateb yn cadarnhau, fel corff arbennig o fach, tydi Un Llais Cymru ddim mewn sefyllfa i gynnig cefnogaeth mwy sylweddol na darparu canllaw (gweler **Atodiad 2**) a chyfeirio eu haelodau at ganllaw statudol "Mynediad i Wybodaeth am Gyngorau Cymuned a Thref". Nodwyd hefyd, gan mai'r Cyngorau Sir sydd yn gweinyddu'r grantiau ar gyfer cefnogi cyngorau cymuned i ddatblygu gwefan, nid yw Un Llais Cymru yn gwybod yn llawn pa gyngorau fanteisiodd ar yr arian. Toedd y swyddog wnaethon ni siarad efo nhw ddim yn ymwybodol o unrhyw gyngorau sydd wedi dod at ei gilydd i sefydlu gwefan ar y cyd.

6.0 Argymhelliad

- 6.1 Gofynnir i'r Pwyllgor:
- 6.1.1 nodi'r sefyllfa ddiweddaraf o ran yr ymatebion gan y Cyngorau Tref a Chymuned yn **Atodiad 1**;
- 6.1.2 nodi pa gamau y dylid eu cymryd ynghylch y Cyngorau hynny sy'n parhau heb wefan er gwaetha'r gofyn statudol i gael presenoldeb ar y wê;
- 6.1.3 nodi cynnwys y canllaw gan Un Llais Cymru yn **Atodiad 2**.

Atodiad 1

Cyngor Tref a Chymuned / Town and Community Council	Ymateb y Clerc / Clerk's Response	Gwefan / Website
Cyngor Cymdeithas Aberffraw Community Council	Dim ymateb	aberffraw.cymru
Cyngor Tref Amlwch Town Council	Hefo gwefan	www.cyngortrefamlwch.co.uk
Cyngor Tref Biwmares / Beaumaris Town Council	Hefo gwefan	www.beaumaristowncouncil.gov.uk
Cyngor Cymdeithas Bodedern Community Council	Hefo gwefan	www.ccbodedern.co.uk
Cyngor Cymdeithas Bodffordd Community Council	Hefo gwefan	www.ccbodffordd.co.uk
Cyngor Cymdeithas Bodorgan Community Council	Ymholiadau wedi eu gwneud ynghylch sefydlu gwefan. Cais am grant wedi ei dderbyn yn Tachwedd 2016.	Dim cyfeiriad yn wybyddus.
Cyngor Cymdeithas Bryngwran Community Council	Hefo gwefan	www.bryngwran.org
Cyngor Tref Caergybi /	Hefo gwefan	www.holyheadtowncouncil.com

Cyngor Tref a Chymuned / Town and Community Council	Ymateb y Clerc / Clerk's Response	Gwefan / Website
Holyhead Town Council		
Cyngor Bro Cwm Cadnant Community Council	Hefo gwefan	www.cwmcadnant.com
Cyngor Bro Cylch y Garn Community Council	Hefo gwefan	www.cylchygarn.co.uk
Cyngor Cymuned Llanbadrig Community Council	Hefo gwefan	llanbadrigcouncil.co.uk cyngorllanbadrig.co.uk
Cyngor Cymdeithas Llanddaniel-Fab Community Council	Hefo gwefan	www.llanddaniel.org/home www.llanddaniel.org/1/cartref
Cyngor Cymdeithas Llanddona Community Council	Hefo gwefan	www.llanddona.org
Cyngor Cymdeithas Llanddyfnan Community Council	Hefo gwefan	llanddyfnan.org
Cyngor Cymdeithas Llaneilian Community Council	Hefo gwefan	www.llaneilian.org.uk
Cyngor Cymuned Llanerchymedd Community Council	Hefo gwefan	www.llanerchymedd.co.uk
Cyngor Cymuned Llaneugrad Community Council	Dim bwriad sefydlu gwefan oherwydd y	Dim cyfeiriad yn wybyddus.

Cyngor Tref a Chymuned /	Ymateb y Clerc /	Gwefan /
Town and Community Council	Clerk's Response	Website
	gôst.	
Cyngor Cymdeithas Llanfachraeth Community Council	Hefo gwefan	www.ccllanfachraeth.co.uk
Cyngor Cymdeithas Llanfaelog Community Council	Hefo gwefan	www.llanfaelogcommunitycouncil.gov.uk
Cyngor Cymdeithas Llanfaethlu Community Council	Hefo gwefan	llanfaethluallanfwrog.com
Cyngor Cymuned Llanfair Mathafarn Eithaf Community Council	Hefo gwefan	cyngorcymunedllanfairme.co.uk
Cyngor Cymdeithas Llanfair yn Neubwll Community Council	Hefo gwefan	www.llanfairynneubwll.org
Cyngor Cymuned Llanfairpwll Community Council	Hefo gwefan	www.llanfairpwll.org
Cyngor Cymdeithas Llanfihangellescei fiog Community Council	Yn y broses o sefydlu gwefan. Gobeithio bod yn fyw erbyn Chwefor 2017.	Dim cyfeiriad yn wybyddus.
Cyngor Tref Llangefni	Hefo gwefan	www.llangefni.org www.llangefni.org/cy

Cyngor Tref a Chymuned / Town and Community Council	Ymateb y Clerc / Clerk's Response	Gwefan / Website
Town Council		
Cyngor Cymdeithas Llangoed a Phenmon / Llangoed and Penmon Community Council	Hefo gwefan	www.cyngorcymunedllangoedapenmon.co.uk
Cyngor Cymdeithas Llangristiolus Community Council	Dim ymateb	www.community-council.org.uk/llangristiolusacerrigceinwen/
Cyngor Cymdeithas Llanidan Community Council	Hefo gwefan	www.brynsiencyn.org
Cyngor Cymdeithas Mechell Community Council	Hefo gwefan	www.llanfechell.info
Cyngor Cymuned Moelfre Community Council	Yn y broses o greu gwefan 10/01/2017	Dim cyfeiriad yn wybyddus.
Cyngor Cymuned Penmynydd a Star / Penmynydd and Star Community Council	Hefo gwefan	[dim cadarnhâd o'r cyfeiriad a 'rydym wedi methu ei ddarganfod ein hunain ar y wê]
Cyngor Cymdeithas Pentraeth Community Council	Hefo gwefan	www.pentraeth-cc.cymru
Cyngor Tref	Hefo	www.menaibridge.org

Cyngor Tref a Chymuned / Town and Community Council	Ymateb y Clerc / Clerk's Response	Gwefan / Website
Porthaethwy / Menai Bridge Town Council	gwefan	
Cyngor Cymdeithas Rhoscolyn Community Council	Dim ymateb	ccrhoscolyn.org
Cyngor Cymuned Rhosybol Community Council	Hefo gwefan	www.ccrhosybol.co.uk
Cyngor Rhosyr Council	Hefo gwefan	rhosyr.co.uk
Cyngor Bro Trearddur Community Council	Hefo gwefan	www.trearddurcommunitycouncil.co.uk
Cyngor Cymdeithas Tref Alaw Community Council	Gwefan yn cael ei datblygu	Dim cyfeiriad yn wybyddus.
Cyngor Bro Trewalchmai Community Council	Hefo gwefan	www.trewalchmai.co.uk
Cyngor Cymuned Y Fali / Valley Community Council	Hefo gwefan	www.valley-community-council.wales

ATODIAD / APPENDIX

2

Un Llais Cymru

Canllawiau Gwefan

Cyflwyniad

Mae gwefannau yn ffordd effeithlon ac effeithiol o roi gwybodaeth i gymunedau a rhyngweithio ac ymgynghori gyda nhw. Fodd bynnag, datblygodd gwefannau ymhlith cynghorau cymuned ar draws Cymru mewn ffordd ddigon ad hoc dros y blynyddoedd. Mae llawer o gynghorau cymuned a thref wedi datblygu gwefannau bywiog ardderchog sy'n eu galluogi i ymgynghori a rhyngweithio'n llawn gyda'u cymunedau lleol, ond mae nifer fawr o gynghorau nad oes ganddynt unrhyw bresenoldeb o gwbl ar y we ac yn naturiol mae nifer o gynghorau sydd rhywle yn y canol.

Cynhyrchwyd y canllawiau hyn gan Un Llais Cymru er mwyn cyflawni dwy nod benodol:

- Cefnogi ac annog cynghorau cymuned a thref i ddatblygu gwefan.
- Diffinio model, ar ddwy lefel, ar gyfer cynnwys a gweithrediad gwefan nodweddiadol gan gyngor cymuned neu dref.

1. Cefnogaeth ac Anogaeth

I lawer o gynghorau cymuned a thref mae byd TG a'r Rhyngwrdd yn faes nad ydynt yn teimlo fod ganddynt y medrau, yr wybodaeth na'r ddealltwriaeth angenrheidiol ynddo i allu ystyried datblygu gwefan. Pwrpas y canllawiau hyn yw rhoi i gyngor ffocws ar gyfer meithrin hyder a chynnig cefnogaeth i'r cynghorau hynny sy'n gobeithio datblygu eu gwefannau eu hunain. Gall cynghorau sydd eisiau datblygu gwefan ddefnyddio'r canllawiau i greu fframwaith y gallant weithio oddi fewn iddi. Mae cefnogaeth ychwanegol hefyd ar gael i gynghorau trwy bartner fudiad Un Llais Cymru.

Mae'r canllawiau hefyd yn ddefnyddiol i gynghorau cymuned sydd wedi datblygu gwefan yn barod fel y gallant farnu pa mor effeithiol a chynhwysfawr ydyw trwy ddefnyddio'r meini prawf model i sicrhau ei bod yn cyrraedd y safonau angenrheidiol. Os nad ydyw, bydd y canllawiau yn awgrymu'r cynnwys neu'r gwasanaethau ychwanegol sydd eu hangen i wneud y wefan yn fwy effeithiol.

Mae gwefannau yn cael eu gweld yn aml yn bethau sy'n rhy ddrud ac yn cymryd gormod o amser i'w datblygu'n iawn. Mae Un Llais Cymru yn ceisio sicrhau, trwy'r partneriaethau a sefydlodd, y bydd y wefan **Lefel 1** sylfaenol, a ddisgrifir yn y canllawiau sy'n dilyn, ar gael i unrhyw gyngor o fewn cyllideb resymol.

2. Cynnwys a Gweithrediad Gwefannau

- Dylai gwefannau cynghorau cymuned a thref gynnig ffordd effeithiol o roi gwybodaeth i'r gymuned leol a rhyngweithio ac ymgynghori gyda hi
- Mae'r canllawiau hyn yn ceisio sicrhau, ym mha gymuned bynnag y mae person yn byw ynddi yng Nghymru, y byddant yn gallu derbyn lefel sylfaenol a chysn o wybodaeth ac y byddant yn gallu cyfathrebu gyda'r cyngor trwy wefan o'r fath.
- Mae'r canllawiau hyn hefyd yn amlinellu'r swyddogaethau technegol sylfaenol ddylai fod yn sail i wefan cyngor cymuned neu dref.

- Mae Un Llais Cymru wedi cadw'r canllawiau hyn yn fyr a dealladwy er mwyn hoelio sylw ar yr angen i geisio datblygu gwefannau mewn ffordd sy'n gyson a chydawns. Diffiniwyd dwy lefel o weithrediad. Mae **Lefel 1** yn cynnig y lefel isaf-derbyniol o gynnwys a gweithrediad y dylai gwefan unrhyw gyngor cymuned neu dref eu cyflawni. Mae **Lefel 2** yn cynnwys swyddogaethau ychwanegol y gellir eu hychwanegu at wefan er mwyn gwella ei hygyrchedd a'i gallu i ryngweithio ac ymgynghori. Gellir ychwanegu'r swyddogaethau ychwanegol hyn pryd bynnag y mae unrhyw gyngor yn penderfynu datblygu ymhellach ei bresenoldeb ar y we.

Meini Prawf Gwefan Lefel 1

Cynllun Gwefan

1. Dylai cynllun gwefan adlewyrchu'r gymuned a'r amgylchedd lleol.
2. Dylai'r wefan gynnwys System Rheoli Cynnwys (CMS). Pwrpas hynny yw gallu golygu pob tudalen yn llawn er mwyn sicrhau y gall staff y cyngor, cynghorwyr neu wirfoddolydd penodedig ddiweddarau'r wefan yn gyflym a rhwydd fel bod y wefan yn cael ei chadw'n gyfredol, un o'r nodweddion mwyaf hanfodol ar gyfer unrhyw wefan.
3. Dylai fod yn gydnaws â gofynion y Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd. Mae'r Ddeddf honno'n mynnu fod rhaid i unrhyw wefan yn y sector llywodraeth gynnwys o leiaf ganllaw gallu cynnwys gwe w3c ar raddiad cydymffurfiaeth lefel 2.
4. Rhaid i gynnwys y wefan fod ar gael yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Cynnwys Generig i Wefannau

1. Gwybodaeth Gyswllt ar gyfer y Clerc, gan gynnwys rhif ffôn ac e-bost.
2. Gwybodaeth gefndir am yr ardal a'r gymuned lleol.
3. Ffurflen ymholiadau cyffredinol fel y gall y gymuned lleol gyfathrebu a rhyngweithio'n rhwydd gyda'r cyngor.
4. Gwefannau a chyfeiriadau defnyddiol eraill, rhifau ffôn neu fannau cyswllt eraill ar gyfer gwasanaethau brys a lleol.
5. Gwybodaeth gyffredinol am y gymuned – meddygol, addysgol, mudiadau gwirfoddol, eglwysi a busnesau lleol.
6. Ymwadiad ar gyfer y wefan.
7. (DEWIS – Tudalen busnesau lleol allai gynhyrchu incwm, os oes angen, i dalu am y wefan ac i'w gwneud yn gynaliadwy).

Gwybodaeth Benodol am y Cyngor

1. Gwybodaeth gyswllt ar gyfer cynghorwyr.
2. Agendau & chofnodion cyfarfodydd/prif bwyllgorau'r Cyngor.
3. Gwybodaeth cynllunio.
4. Adroddiad a chyfrifon blynyddol.
5. Cylchlythyron.
6. Dogfennau strategol.
7. Cysylltiadau i wefannau lefelau eraill o lywodraeth/cyrff cysylltiol.
8. Manylion am y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth.

Meini Prawf Gwefan Lefel 2 (Ychwanegol)

Efallai y bydd cynghorau sydd wedi cyflawni gwefan Lefel 1 neu gynghorau mwy yn dymuno datblygu eu gwefannau er mwyn ehangu eu hygyrchedd a'u gallu i ryngweithio ac ymgynghori. Byddai'r cyfleusterau hyn yn cynnig cyfleoedd o'r fath:

- Y gallu i chwilio'r wefan – gwell mordwyaeth ar gyfer gwefannau mwy.
- Map o'r safle sy'n dangos holl dudalennau'r wefan ar un siart, gyda chysylltiadau â'r tudalennau hynny.
- Dewisiadau o ran meintiau ffont a chyferbynnedd – gwella cydymffurfiaeth â'r DDA.
- Llecynnau preifat y gellid cael mynediad iddynt trwy enw defnyddiwr a chyfrinair er mwyn galluogi'r Clerc/cynghorwyr i rannu gwybodaeth 'nad yw ar gyfer y cyhoedd'.
- Blog gwefan.
- E-gylchlythyr.
- Ffurflenni adrodd yn ôl y galw.
- Fforwm.
- Pleidleisio unionsyth ar-lein.
- Holiaduron ar-lein.
- Diweddariadau e-bost y gall defnyddwyr gofrestru ar eu cyfer er mwyn cael gwybod pryd mae tudalen gwefan yn cael ei diweddarau.
- System rheolaeth fel bod gan grwpiau cymunedol ac eraill y gallu i olygu gwe-dudalennau penodol.

Cynhyrchwyd y canllawiau hyn er mwyn annog a chefnogi pob cyngor cymuned a thref naill ai i ddatblygu gwefan am y tro cyntaf neu alluogi cynghorau i sicrhau bod eu gwefan yn cynnig lefel gyson o wybodaeth ar draws pob cymuned yng Nghymru.